

Original article

Investigating the Relationship between Critical Thinking Inclination and Progress Orientation with Entrepreneurial Traits among Abadan University of Medical Sciences Students

Jamshid Bahmaei¹Bagher Pahlavanzadeh²Ameneh Khoshnazar³Ebrahim Kharazinejad^{4*}

1. PhD in Healthcare Services Management, Assistant Professor, Department of Public Health, Behbahan Faculty of Medical Sciences, Behbahan, Iran
2. Medical student, Student Research Committee, Abadan University of Medical Sciences, Abadan, Iran
3. Ph.D in Biostatistics, Assistant Professor, Abadan University of Medical Sciences, Abadan, Iran
4. Ph.D in Anatomical Sciences, Assistant Professor, Abadan University of Medical Sciences, Abadan, Iran

***Corresponding author:** Ebrahim Kharazinejad, Abadan University of Medical Sciences, Abadan, Iran

Email: kharaziebrahim@gmail.com

Received: 07 August 2023

Accepted: 05 November 2023

ABSTRACT

Introduction and purpose: Critical thinking and progress orientation are effective in developing entrepreneurial traits in undergraduate students. Therefore, this study was conducted with the aim of investigating the relationship between critical thinking tendency and progress goal orientation with entrepreneurial traits among students of Abadan University of Medical Sciences.

Methods: The present study was a descriptive-analytical study. The statistical population of the study was the undergraduate students of Abadan University of Medical Sciences in 2022 and 139 respondents were randomly selected. The research instruments included three questionnaires on critical thinking tendency, goal orientation of progress and measurement of entrepreneurship characteristics. To analyze the data from descriptive statistics (mean and standard deviation) and analytical statistics (two-sample t-tests (Mann-Whitney), analysis of variance (Kruskal-Wallis), correlation coefficient according to Pearson or Spearman), the software SPSS. 26 was used with a significance level of 0.05.

Results: A statistically significant correlation was found between the variables of entrepreneurial characteristics and goal-progress ($P\text{-value} < 0.001$). In addition, a statistically significant correlation was found between the variables of the entrepreneurial characteristics and the tendency to think critically ($P\text{-value} < 0.001$). The components performance avoidance ($P\text{-value} < 0.001$) and performance-orientation ($P\text{-value} = 0.002$) from the variable goal-progress orientation with the components of the entrepreneurial characteristics, the components mental involvement ($P\text{-value} < 0.001$) and maturity ($P\text{-value} < 0.001$) from the variable tendency to critical thinking variable had a statistically significant correlation with the entrepreneurial characteristics.

Conclusion: The results of this study show that tendency to critical thinking and goal-progress orientation are significantly related to entrepreneurial traits. Therefore, students with critical thinking characteristics discover and pursue economic and social situations in a more creative way and have the ability to innovatively choose the best and most effective ways to achieve entrepreneurial goals.

Keywords: Entrepreneurship, Goals, Orientation, Students, Thinking

► **Citation:** Bahmaei J, Pahlavanzadeh B, Khoshnazar A, Kharazinejad E. Investigating the Relationship between Critical Thinking Inclination and Progress Orientation with Entrepreneurial Traits among Abadan University of Medical Sciences Students. Journal of Health Research in Community. Winter 2023;9(4): 69-79.

Copyright© 2023, Published by Mazandaran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY) License (<http://creativecommons.org/>) which permits unrestricted use, distribution and reproduction in any medium, provided appropriate credit to the original author(s) and the source, provide a link to the Creative Commons license, and indicate if changes were made.

مقاله پژوهشی

بررسی رابطه‌ی بین گرایش به تفکر انتقادی و جهت‌گیری هدف پیشرفت با ویژگی‌های کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان

چکیده

جمشید بهمنی^۱
 باقر پهلوان زاده^۲
 آمنه خوش نظر^۳
 ابراهیم خرازی نژاد^{۴*}

مقدمه و هدف: تفکر انتقادی و جهت‌گیری هدف پیشرفت در رشد ویژگی‌های کارآفرینی دانشجویان تأثیرگذارند؛ از این رو، این مطالعه با هدف بررسی رابطه‌ی بین گرایش به تفکر انتقادی و جهت‌گیری هدف پیشرفت با ویژگی‌های کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان انجام شد.

روش کار: مطالعه‌ی حاضر مطالعه‌ای توصیفی و تحلیلی بود. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل تمام دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان در سال ۱۴۰۱ بود. تعداد ۱۳۹ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل سه پرسش‌نامه‌ی گرایش به تفکر انتقادی، جهت‌گیری هدف پیشرفت و سنجش ویژگی‌های کارآفرینی بود. به منظور تحلیل داده‌ها، از آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و تحلیلی (آزمون‌های تی دو نمونه‌ای (من‌ویتنی)، تحلیل واریانس (کروسکال‌والیس)، ضریب هم‌بستگی پیرسون یا اسپرمن) و نرم‌افزار SPSS ۲۶ در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ استفاده شد.

یافته‌ها: بین متغیرهای ویژگی‌های کارآفرینی و هدف-پیشرفت ارتباط آماری معناداری مشاهده شد ($P\text{-value} < 0/001$). همچنین، بین متغیرهای ویژگی‌های کارآفرینی و گرایش به تفکر انتقادی ارتباط آماری معناداری مشاهده شد ($P\text{-value} < 0/001$). مؤلفه‌های عملکرد-اجتناب ($P\text{-value} < 0/001$) و عملکرد-گرایش ($P\text{-value} = 0/002$) از متغیر جهت‌گیری هدف-پیشرفت با مؤلفه‌های ویژگی‌های کارآفرینی، مؤلفه‌های درگیری ذهنی ($P\text{-value} < 0/001$) و بلوغ‌شناسی ($P\text{-value} < 0/001$) از متغیر گرایش به تفکر انتقادی با ویژگی‌های کارآفرینی دارای ارتباط آماری معناداری بودند.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش نشان داد که گرایش به تفکر انتقادی و جهت‌گیری هدف-پیشرفت ارتباط معناداری با ویژگی‌های کارآفرینی دارد؛ از این رو، دانشجویانی با ویژگی تفکر نقادانه موقعیت‌های اقتصادی و اجتماعی را به‌طور خلاقانه‌تری کشف و پیگیری می‌کنند و این شایستگی را دارند که برای کشف هدف‌های کارآفرینی به‌صورت نوآورانه‌ای، بهترین و مؤثرترین راه موجود را انتخاب کنند.

کلمات کلیدی: اهداف، تفکر، جهت‌گیری، دانشجویان، کارآفرینی

۱. دکتری تخصصی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، استادیار، گروه بهداشت عمومی، دانشکده‌ی علوم پزشکی بهبهان، بهبهان، ایران
۲. دکتری تخصصی آمار زیستی، استادیار، گروه بهداشت عمومی، دانشگاه علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران
۳. دانشجوی رشته‌ی پزشکی، کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران
۴. دکتری تخصصی علوم تشریحی، استادیار، گروه علوم تشریحی، دانشگاه علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران

* نویسنده مسئول: ابراهیم خرازی نژاد، گروه علوم تشریحی، دانشگاه علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران

Email: kharaziebrahim@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۱۴

مقدمه

در طول دهه‌های گذشته، کارآفرینی به‌عنوان نیروی محرکه‌ی اصلی پیشرفت اقتصادی و اجتماعی در بسیاری از کشورهای جهان

ظاهر شده است و توجه محققان، اقتصاددانان و سیاست‌گذاران عمومی را به خود جلب کرده است [۱]. سرعت بسیار زیاد توسعه فناوری‌های دیجیتال، اینترنت و ابزارهای هوشمند به تغییر فرایندهای مرتبط با کارآفرینی منجر شده است [۲]. کارآفرینی را می‌توان اقدامی برای دستیابی به موفقیت از طریق هماهنگی و عملکرد پروژه‌ها، خدمات و کسب‌وکارها تعریف کرد. با این حال، هیچ اتفاق نظری درباره مفهوم کارآفرینی وجود ندارد؛ زیرا این اصطلاح در طول سال‌ها، با توجه به مشارکت‌ها و تفسیرهای چندین نویسنده، ویژگی‌هایی را به خود اختصاص داده است که این امر به کارآفرینی نوعی ویژگی چندمنظوره و چندرشته‌ای بخشیده است [۳]. یکی از این ابعاد ویژگی‌های شخصیتی افراد کارآفرین است. اصطلاح ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی توصیف‌کننده ویژگی‌های افرادی است که انگیزش بالایی در نیاز به موفقیت، کنترل درونی بالا، خلاقیت، ریسک‌پذیری، استقلال‌طلبی، تحمل ابهام و همچنین، شناسایی و تصاحب فرصت‌های اقتصادی را دارند [۴]. کشورها پس از مواجهه با مشکلات اقتصادی، به سمت آموزش کارآفرینی تمایل پیدا کردند؛ به‌طوری که امروزه، رشد آموزش کارآفرینی در سراسر جهان به‌خوبی شناخته شده است. در دو دهه‌ی اخیر، برنامه‌ی آموزش کارآفرینی و ارائه‌ی گواهی‌نامه‌های مختلف برای دانشجویان مقاطع مختلف تحصیلی و رشته‌های مختلف رواج یافته است. این برنامه‌های آموزشی بسیار متنوع هستند و واحدهای درسی از رشته‌های مختلف دانشگاهی را با یکدیگر ادغام می‌کنند؛ بنابراین، برای آموزش و پرورش دانش‌آموختگان کارآفرین، باید متغیرهایی را که می‌توانند بر ویژگی‌های کارآفرینی افراد تأثیرگذار باشند، شناسایی و به آن‌ها توجه کرد [۵]. یکی از متغیرهای تأثیرگذار و ارتقادهنده‌ی ویژگی‌های کارآفرینی تفکر انتقادی است [۶].

توانایی تفکر انتقادی یکی از مهارت‌هایی است که انسان را برای مواجهه با مسائل جدید و منحصربه‌فرد دنیای کنونی توانمند می‌سازد. تفکر انتقادی به افراد کمک می‌کند که به مدد دانایی در کارهای خود، توانمند و در شغل و حرفه‌ی خود، دارای رفتاری فراکنشی

باشند [۷]. گرایش به تفکر انتقادی منبعی قدرتمند در موقعیت‌های اقتصادی و دیگر حوزه‌های اجتماعی است؛ زیرا افراد دارای تفکر انتقادی نقادانه می‌اندیشند و تفکر منفعل و پذیرنده ندارند. بنابراین، افراد دارای گرایش به تفکر انتقادی می‌توانند عنصری کارآمد و اثربخش در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی باشند. بنابراین تفکر انتقادی لازمه‌ی کارآفرینی و خلاقیت است و با ویژگی‌های کارآفرینی ارتباط دارد [۸]. در حقیقت، افراد با گرایش‌های تفکر انتقادی روش صحیح تفکر و راهبردها و مهارت‌های شناختی را در خود پرورش می‌دهند که این امر تصمیم‌گیری در موقعیت‌های اقتصادی و اجتماعی را تحت تأثیر قرار می‌دهد [۶]. Popil (۲۰۱۱) در مطالعه‌ی خود، خلاقیت، نوآوری، تحلیلی بودن، انعطاف‌پذیری، خطرپذیری و جسارت را از ویژگی‌های افراد دارای تفکر انتقادی برمی‌شمارد [۹]. مطالعات متعدد دیگر نیز بیان کرده‌اند که گرایش به تفکر انتقادی می‌تواند به‌صورت مؤثر، به افزایش قدرت تصمیم‌گیری و تسلط بر مفاهیم منجر شود [۱۱، ۱۰].

جهت‌گیری هدف پیشرفت یکی دیگر از متغیرهای مرتبط با ویژگی‌های کارآفرینی است. جهت‌گیری هدف پیشرفت نشان‌دهنده‌ی الگوی منسجمی از باورها، اعتقادات و هیجان‌های فرد است که موجب می‌شود فرد به طرق گوناگون، به موقعیت گرایش پیدا کند و در آن حیطه فعالیت کند و در نهایت، پاسخی را ارائه دهد [۱۲، ۱۱]. مفهوم اصلی در جهت‌گیری هدف، شایستگی است. از طرفی، تمرکز بر پیش‌بینی ویژگی‌های کارآفرینی مبتنی بر توجه به ویژگی‌های انگیزشی، مثل نیاز به موفقیت و پیشرفت، یکی از ویژگی‌های کارآفرینی است [۱۳، ۸]. به این معنی که جهت‌گیری هدف انگیزشی بر تسلط شایستگی، جهت‌گیری هدف یادگیری و توسعه و تحقق کارآفرینی تأثیر دارد. به عبارت دیگر، می‌توان گفت که حمایت از اهداف کارآفرینانه وابسته به اهداف یادگیری و جهت‌گیری هدف تسلطی و عملکردی است [۱۳]. نتایج پژوهش بارانی و همکاران (۱۴۰۱) بیان کرد که جهت‌گیری یادگیری به‌طور مستقیم و غیرمستقیم، از طریق نوآوری مدل کسب‌وکار، بر عملکرد

کارآفرینی شرکت‌ها تأثیر مثبت و معناداری دارد [۱۴]. نتایج سایر پژوهش‌ها نیز نشان از ارتباط مؤثر میان جهت‌گیری و کارآفرینی داشت [۱۵]. نتایج مطالعه‌ی عزیزی و همکاران (۱۳۹۵) نشان داد که گرایش به تفکر انتقادی و جهت‌گیری هدف پیشرفت ارتباط معناداری با ویژگی‌های کارآفرینی دانشجویان دارد [۸].

یکی از اهداف مهم دانشگاه‌ها در سراسر دنیا، تربیت دانش‌آموختگان کارآفرین است؛ بنابراین، باید به متغیرهایی که می‌توانند ویژگی‌های کارآفرینی را تحت تأثیر قرار دهند، توجه کرد و از آنجا که آموزش مهم‌ترین و کلیدی‌ترین نقش را در توسعه‌ی ویژگی‌های کارآفرینی دارد، دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی باید آموزش‌های لازم برای توسعه‌ی کارآفرینی را در دستور کار خود قرار دهند. برای این منظور، دانشگاه‌ها نیازمند ایجاد و توسعه‌ی تفکر انتقادی هستند. از طرفی دیگر، تمرکز بر پیش‌بینی ویژگی‌های کارآفرینی مبتنی بر توجه به ویژگی‌های انگیزشی، مثل نیاز به موفقیت و پیشرفت، یکی از ویژگی‌های کارآفرینی است [۸]. از جمله دلایلی که پژوهشگران این مطالعه را به انجام این پژوهش واداشت، عبارت بودند از: نبود چنین مطالعه‌ای در دانشگاه علوم پزشکی آبادان، تلاش برای کمک کردن به مسئولان آموزشی دانشگاه به منظور تغییر در روش‌های آموزشی با هدف تربیت دانشجویان کارآفرین و خلاق، اطلاع مدیران دانشگاه از وضعیت تفکر نقادانه و همین‌طور، وضعیت هدفمند بودن تحصیل دانشجویان دانشگاه.

از این رو، این مطالعه با هدف تعیین رابطه‌ی بین گرایش به تفکر انتقادی و جهت‌گیری هدف پیشرفت با ویژگی‌های کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان طراحی و اجرا شد.

روش کار

مطالعه‌ی حاضر مطالعه‌ای از نوع توصیفی و تحلیلی بود. جامعه‌ی پژوهش تمامی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان در سال ۱۴۰۱ بودند که از این تعداد، ۱۳۹ نفر نمونه به صورت تصادفی،

انتخاب شدند. معیارهای ورود به مطالعه رضایت شرکت‌کنندگان و گذراندن حداقل دو ترم تحصیلی بود. معیار خروج نیز مهمان بودن دانشجوی در دانشگاه علوم پزشکی آبادان در نظر گرفته شد. تعیین تعداد نمونه در این مطالعه با هدف تعیین ضریب هم‌بستگی حداقل ۰/۳ بین «ویژگی‌های کارآفرینی» و «گرایش به تفکر انتقادی» یا «جهت‌گیری هدف پیشرفت» بود که کمترین حد ضریب هم‌بستگی جزئی شناخته می‌شود و در صورتی که بخواهیم سطح معنی‌داری ۰/۰۵ و توان مطالعه ۹۰ درصد باشد، با توجه به رابطه‌ی زیر، تعداد نمونه‌ی لازم برابر با ۱۳۹ خواهد بود [۱۶].

برای انتخاب نمونه‌ها بدین طریق عمل شد که یکی از پژوهشگران به دانشکده‌های پرستاری و پزشکی مراجعه کرد و با توضیح اهداف مطالعه، پرسش‌نامه را در اختیار دانشجویانی که حاضر به شرکت در مطالعه بودند، قرار داد. پژوهشگر برای جمع‌آوری داده‌ها از سه پرسش‌نامه شامل پرسش‌نامه‌ی اصلاح‌شده‌ی هدف پیشرفت McGregor & Elliot، پرسش‌نامه‌ی گرایش به تفکر انتقادی Ricketts و پرسش‌نامه‌ی سنجش ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی Kordnaeej استفاده کرد. پرسش‌نامه‌ی اصلاح‌شده‌ی هدف پیشرفت دارای ۱۲ سؤال و شامل ۴ مؤلفه (تسلط گرایش سؤالات ۱ و ۳ و ۷، تسلط اجتناب سؤالات ۵ و ۹ و ۱۱، عملکرد گرایش سؤالات ۲ و ۴ و ۸، عملکرد اجتناب سؤالات ۶ و ۱۰ و ۱۲) است و با مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد)، هدف پیشرفت را می‌سنجد. ضریب پایایی آن در مطالعه‌ی عزیزی و همکاران، با استفاده از روش آلفای کرونباخ، برای کل پرسش‌نامه ۰/۷۷ و برای بعد جهت‌گیری تسلط - گرایش ۰/۷۹، تسلط - اجتناب ۰/۸۱، عملکرد - گرایش ۰/۷۵ و عملکرد - اجتناب ۰/۷۲ محاسبه شد [۸].

در پرسش‌نامه‌ی گرایش به تفکر انتقادی Ricketts، قسمت اول شامل ۱۱ سؤال برای سنجش مقیاس خلاقیت، قسمت دوم شامل ۹ سؤال در خصوص مقیاس کمال و قسمت سوم شامل ۱۳ سؤال برای مقیاس تعهد است که بر اساس طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای (کاملاً

داده‌ها)) و همچنین، ضریب هم‌بستگی پیرسون (نرمال بودن توزیع داده‌ها) یا اسپیرمن (نرمال نبودن توزیع داده‌ها) استفاده شد. در ادامه نیز نمرات متغیرهای «تفکر انتقادی» و «جهت‌گیری هدف-پیشرفت» و «ویژگی‌های کارآفرینی» از جمع آیت‌های پرسش‌نامه‌ها محاسبه شد. پایایی هریک از سه ابزار استفاده‌شده با استفاده از روش همگنی درونی و با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد. نرمال بودن توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف بررسی شد.

یافته‌ها

در این مطالعه، از ۱۳۹ دانشجوی مورد مطالعه، ۵۸/۱۶ درصد (۸۲ نفر) دختر بودند. از نظر رشته‌ی تحصیلی، ۳۲/۶۲ درصد (۴۶ نفر) دانشجوی رشته‌ی پزشکی و ۱۲/۰۶ درصد (۱۷ نفر) دانشجوی رشته‌های پرستاری و هوشبری بودند. کمترین گروه دانشجویان، دانشجویان رشته‌ی بهداشت حرفه‌ای بودند. از نظر مقطع تحصیلی نیز

جدول ۱: اطلاعات جمعیت‌شناختی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان

متغیر	تعداد	درصد
جنسیت	دختر	۵۸/۱۶
	پسر	۴۱/۸۴
	پزشکی	۳۶/۶۲
	پرستاری	۱۲/۰۶
	اتاق عمل	۷/۰۹
رشته‌ی تحصیلی	هوشبری	۱۲/۰۶
	علوم آزمایشگاهی	۸/۵۱
	بهداشت محیط	۴/۹۶
	بهداشت حرفه‌ای	۲/۱۳
	بهداشت عمومی	۴/۹۶
مقطع تحصیلی	کتابداری پزشکی	۳/۵۵
	فناوری اطلاعات سلامت	۷/۸۰
	فوریت‌های پزشکی	۴/۲۶
	کاردانی	۱/۴۲
	کارشناسی	۶۷/۳۸
	دکتری عمومی	۳۱/۲۱

مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم، کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شود و آلفای کرونباخ به‌دست‌آمده برای آن بالای ۷۰ درصد است. ضریب پایایی این پرسش‌نامه در مطالعه‌ی عزیزی و همکاران، با استفاده از روش آلفای کرونباخ، برای کل پرسش‌نامه ۰/۷۴ و برای بعد نوآوری ۰/۷۸، بلوغ شناختی ۰/۷۱ و درگیری ذهنی ۰/۷۵ محاسبه شد. روایی سازه و روایی عاملی از طریق تحلیل عاملی تأییدی و روایی صوری و محتوایی با دیدگاه خبرگان تأیید شده است. در این پرسش‌نامه، نمره‌ی کلی ۱۲۱ تا ۱۶۵ در طبقه‌ی بالا و نمره‌ی ۳۳ تا ۷۷ در طبقه‌ی پایین گرایش به تفکر انتقادی قرار داشت [۸].

پرسش‌نامه‌ی سنجش ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی Kordnaeej و همکاران شامل ۹۵ گویه در ۸ بعد خطرپذیری (۱۸ گویه)، کانون کنترل (۱۷ گویه)، نیاز به پیشرفت (۱۵ گویه)، سلامت فکری (۱۴ گویه)، عمل‌گرایی (۸ گویه)، تحمل ابهام (۱۰ گویه)، رؤیاءپردازی (۷ گویه) و چالش‌طلبی (۶ گویه) بر اساس طیف لیکرت از ۱ تا ۴ بود. ضریب پایایی این پرسش‌نامه در مطالعه‌ی عزیزی و همکاران، با استفاده از روش آلفای کرونباخ، برای کل پرسش‌نامه ۰/۸۳ و برای خطرپذیری ۰/۸۶، کانون کنترل ۰/۷۳، نیاز به پیشرفت ۰/۷۹، سلامت فکری ۰/۸۳، عمل‌گرایی ۰/۷۵، تحمل ابهام ۰/۷۸، رؤیاءپردازی ۰/۸۴ و چالش‌طلبی ۰/۸۱ محاسبه شد. روایی صوری و محتوایی آن را خبرگان تأیید کرده‌اند. در این پرسش‌نامه، نمره‌ی کلی ۳۲۵ تا ۳۸۰ در سطح بسیار قوی، نمره‌ی ۲۹۶ تا ۳۲۴ قوی، نمره‌ی ۲۶۶ تا ۲۹۵ متوسط، نمره‌ی ۲۳۷ تا ۲۶۵ ضعیف و نمره‌ی ۹۵ تا ۲۳۶ در سطح خیلی ضعیف قرار داشت.

پس از کسب مجوز از معاونت آموزشی و پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی آبادان، یکی از پژوهشگران پس از توضیح درباره‌ی هدف پژوهش و کسب رضایت از دانشجویان، پرسش‌نامه را توزیع کرد. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی ۲۶ و در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ انجام شد. در این مطالعه، به‌منظور تحلیل داده‌ها، از آزمون‌های تی دونمونه‌ای (من‌وینتی) (نرمال نبودن توزیع داده‌ها)) و تحلیل واریانس (کروسکال‌والیس) (نرمال نبودن توزیع

جدول ۲: ارتباط میانگین نمره‌های گرایش به تفکر انتقادی، هدف - پیشرفت و ویژگی‌های کارآفرینی دانشجویان بر اساس جنسیت، مقطع تحصیلی و رشته‌ی تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی آبادان

متغیر	گرایش به تفکر انتقادی			هدف-پیشرفت			ویژگی‌های کارآفرینی		
	میانگین	انحراف معیار	P-value	میانگین	انحراف معیار	P-value	میانگین	انحراف معیار	P-value
جنسیت	دختر	۷۱/۷۳	۱۱/۷۰	۰/۹۹	۲۸/۲۳	۷/۶۵	۰/۰۸۴	۲۱۹/۸۴	۳۷/۷۴
	پسر	۷۱/۵۶	۱۳/۳۲		۳۰/۵۳	۷/۷۳		۲۱۶/۲۷	۳۶/۱۹
	پزشکی	۷۴/۱۱	۱۲/۳۲		۲۹/۰۴	۷/۲۳		۲۲۵/۱۵	۳۷/۳۳
	پرستاری	۷۲/۲۴	۱۵/۰۹		۳۱/۲۴	۷/۵۶		۲۲۷/۵۳	۴۶/۶۴
	اتاق عمل	۶۷/۸۰	۱۴/۹۹		۲۹/۹۰	۹/۹۴		۲۰۲/۰۰	۲۳/۱۹
	هوشبری	۷۰/۷۶	۸/۵۷		۳۰/۲۹	۸/۵۳		۲۱۲/۹۴	۴۴/۰۹
رشته‌ی تحصیلی	علوم آزمایشگاهی	۷۱/۷۵	۸/۳۰		۲۹/۴۲	۷/۳۵		۲۱۲/۳۳	۲۷/۰۳
	بهداشت محیط	۷۳/۴۳	۸/۷۵	۰/۷۶	۲۵/۵۷	۸/۲۰	۰/۷۲	۲۲۳/۴۳	۲۵/۰۷
	بهداشت حرفه‌ای	۸۰/۳۳	۹/۲۹		۳۴/۰۰	۷/۹۴		۲۲۱/۳۳	۱۲/۶۶
	بهداشت عمومی	۶۷/۱۴	۱۶/۴۹		۲۴/۴۳	۸/۶۸		۱۹۵/۴۳	۵۶/۷۲
	کتابداری پزشکی	۶۸/۸۰	۹/۰۹		۲۷/۶۰	۳/۹۱		۲۱۲/۲۰	۳۵/۱۸
	فناوری اطلاعات سلامت	۶۷/۳۶	۱۵/۹۵		۲۹/۷۳	۷/۵۲		۲۱۶/۶۴	۲۵/۷۵
مقطع تحصیلی	فوریت‌های پزشکی	۶۹/۱۷	۱۱/۸۹		۲۷/۵۰	۹/۰۹		۲۰۲/۵۰	۲۴/۱۵
	کارشناسی	۷۰/۳۹	۱۲/۰۸	۰/۰۶۹	۲۹/۳۵	۸/۰۷	۰/۹۷	۲۱۶/۶۸	۳۶/۳۱
	دکتری عمومی	۷۴/۴۵	۱۲/۵۶		۲۸/۸۴	۷/۰۳		۲۲۲/۰۲	۳۸/۶۷

بیشتر دانشجویان در مقطع کارشناسی تحصیل می‌کردند (جدول ۱). میانگین نمره‌های متغیرهای «گرایش به تفکر انتقاد»، «هدف - پیشرفت» و «ویژگی‌های کارآفرینی» در زیرگروه‌های دانشجویان بر اساس جنسیت، رشته‌ی تحصیلی و مقطع تحصیلی دانشجویان از نظر آماری معنی‌دار نبود (جدول ۲).

بین مؤلفه‌ی خطرپذیری و تحمل ابهام پرسش‌نامه‌ی ویژگی‌های کارآفرینی و تسلط-اجتناب، عملکرد-گرایش و عملکرد-اجتناب ارتباط مثبت و معناداری وجود داشت ($P\text{-value} < 0/05$). بین مؤلفه‌ی کانون کنترل، نیاز به پیشرفت و چالش‌طلبی پرسش‌نامه‌ی ویژگی‌های کارآفرینی و عملکرد-گرایش و عملکرد-اجتناب ارتباط مثبت و معناداری وجود داشت. بین مؤلفه‌ی عمل‌گرایی از پرسش‌نامه‌ی ویژگی‌های کارآفرینی و تسلط-گرایش ارتباط مثبت

و معناداری وجود داشت. بین مؤلفه‌ی رؤیاپردازی پرسش‌نامه‌ی ویژگی‌های کارآفرینی و تسلط-اجتناب، عملکرد-گرایش ارتباط مثبت و معناداری وجود داشت (جدول ۳).

در بررسی ارتباط بین مؤلفه‌های «ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی» و مؤلفه‌های «گرایش به تفکر انتقادی»، به‌جز مؤلفه‌ی «تحمل ابهام» و «خلاقیت»، در بقیه‌ی موارد، هم‌بستگی‌های مثبت و معنی‌دار مشاهده شد. در بررسی هم‌بستگی خطرپذیری با مؤلفه‌های «گرایش به تفکر انتقادی»، خطرپذیری بیشترین هم‌بستگی ($r = 0/381$) را با «بلوغ‌شناسی» و کمترین هم‌بستگی ($r = 0/352$) را با «خلاقیت» داشت. هم‌بستگی‌های همسانی بین «کانون کنترل» و هریک از مؤلفه‌های «گرایش به تفکر انتقادی» مشاهده شد (جدول ۴).

جدول ۳: تعیین ارتباط بین «هدف-پیشرفت» و «ویژگی‌های کارآفرینی» دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان

ویژگی‌های کارآفرینی	هدف-پیشرفت			
	تسلط-گرایش	تسلط-اجتناب	عملکرد-گرایش	عملکرد-اجتناب
خطرپذیری	ضریب همبستگی P-value	۰/۰۶۳ ۰/۴۶۰	۰/۳۲۲ <۰/۰۰۱	۰/۳۲۳ <۰/۰۰۱
کانون کنترل	ضریب همبستگی P-value	۰/۱۲۶ ۰/۱۳۷	۰/۱۲۷ ۰/۱۳۲	۰/۳۰۴ <۰/۰۰۱
نیاز به پیشرفت	ضریب همبستگی P-value	۰/۱۴۵ ۰/۰۸۷	۰/۰۸۹ ۰/۲۹۵	۰/۲۳۳ ۰/۰۰۶
سلامت فکری	ضریب همبستگی P-value	۰/۰۵۳ ۰/۵۳۴	۰/۲۱۲ ۰/۰۱۱	۰/۱۸۹ ۰/۰۲۵
عمل‌گرایی	ضریب همبستگی P-value	۰/۳۱۶ <۰/۰۰۱	۰/۰۳۷ ۰/۶۶۷	۰/۰۴۷ ۰/۵۸۲
تحمل ابهام	ضریب همبستگی P-value	۰/۰۸۲ ۰/۳۳۵	۰/۳۵۰ <۰/۰۰۱	۰/۳۱۲ <۰/۰۰۱
رویاپردازی	ضریب همبستگی P-value	۰/۰۵۸ ۰/۴۹۶	۰/۲۰۵ ۰/۰۱۵	۰/۱۸۲ ۰/۰۳۰
چالش‌طلبی	ضریب همبستگی P-value	۰/۱۳۷ ۰/۱۰۵	۰/۰۵۶ ۰/۵۰۸	۰/۲۷۷ ۰/۰۰۱
کل	ضریب همبستگی P-value		۰/۳۸ <۰/۰۰۱	

جدول ۴: تعیین ارتباط بین «گرایش به تفکر انتقادی» و «ویژگی‌های کارآفرینی» دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان

ویژگی‌های کارآفرینی	گرایش به تفکر انتقادی		
	خلاصیت	بلوغ‌شناسی	درگیری ذهنی
خطرپذیری	ضریب همبستگی P-value	۰/۲۸۱ ۰/۰۰۱	۰/۳۶۵ <۰/۰۰۱
کانون کنترل	ضریب همبستگی P-value	۰/۳۸۱ <۰/۰۰۱	۰/۳۵۲ <۰/۰۰۱
نیاز به پیشرفت	ضریب همبستگی P-value	۰/۴۲۱ <۰/۰۰۱	۰/۴۵۳ <۰/۰۰۱
سلامت فکری	ضریب همبستگی P-value	۰/۳۴۱ <۰/۰۰۱	۰/۴۱۶ <۰/۰۰۱
عمل‌گرایی	ضریب همبستگی P-value	۰/۳۲۱ <۰/۰۰۱	۰/۱۷۳ ۰/۰۳۷
تحمل ابهام	ضریب همبستگی P-value	۰/۰۸۲ ۰/۳۳۲	۰/۴۱۳ <۰/۰۰۱
رویاپردازی	ضریب همبستگی P-value	۰/۳۱۸ <۰/۰۰۱	۰/۳۸۳ ۰/۰۰۲
چالش‌طلبی	ضریب همبستگی P-value	۰/۴۵۶ <۰/۰۰۱	۰/۴۲۸ <۰/۰۰۱
کل	ضریب همبستگی P-value	۰/۶۱ <۰/۰۰۱	

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه‌ی بین گرایش به تفکر انتقادی و جهت‌گیری هدف-پیشرفت با ویژگی‌های کارآفرینی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان انجام شد. نتایج نشان داد که در دانشجویان گروه هدف از نظر جنسیت، مقطع تحصیلی و رشته‌ی تحصیلی، هیچ اختلاف آماری معنی‌داری در سه شاخص بررسی‌شده وجود ندارد. طالبی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهش خود، تحت عنوان «بررسی رابطه‌ی سطح سواد رسانه‌ای با تفکر انتقادی در دانشجویان دانشگاه پیام‌نور بیرجند»، با بررسی خرده‌مقیاس‌های تفکر انتقادی، بیان کردند که میان گروه‌های جنسی (دختر و پسر) و مقاطع تحصیلی (کاردانی و کارشناسی) و رشته‌های مختلف این دانشگاه از نظر تفکر

انتقادی، اختلاف معنی داری وجود ندارد. پژوهش آن‌ها از این نظر، با پژوهش حاضر همسو بود [۱۷]. لطفی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی تحت عنوان «بررسی نقش جو آموزشی خلاق بر گرایش به تفکر انتقادی در بین دانشجویان دانشکده‌ی پرستاری و مامایی شهر قاین»، با بررسی دانشجویان رشته‌های فوریت‌های پزشکی، پرستاری، مامایی و اتاق عمل بیان کردند که شاخص گرایش به تفکر انتقادی در میان گروه‌های جنسی و رشته‌های مختلف تحصیلی فاقد تفاوت آماری معنی‌دار است [۱۸]. نتایج پژوهش لطفی و همکاران (۱۳۹۹) و همچنین، نحوی و همکاران (۱۴۰۱) با پژوهش حاضر هم‌راستا و همسو بود [۱۸، ۱۹]. مطابق بخشی از نتایج مطالعه‌ی وحدت و همکاران (۱۳۹۰)، بین گرایش به تفکر انتقادی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان برحسب جنسیت، نوع مدرسه، رشته‌ی تحصیلی و پایه‌ی تحصیلی، رابطه‌ی معنی داری وجود نداشت و از این‌رو، نتایج این مطالعه با نتایج بخشی از یافته‌های مطالعه‌ی حاضر همخوان است [۲۰]. بر اساس نتایج مطالعه‌ی کیان پور و همکاران (۱۳۹۳)، ارتباط مثبت ضعیفی بین جنسیت و گرایش به تفکر انتقادی دانشجویان وجود داشت [۲۱]. بخشی از نتایج مطالعه‌ی سوختانلو (۱۳۹۶) نشان داد که دانشجویان مرد نسبت به دانشجویان زن، از میزان تمایل به کارآفرینی بالاتری برخوردار بودند [۲۲]. بخشی از یافته‌های مطالعه‌ی بهمنی و همکاران (۱۴۰۱) نشان داد که ترم تحصیلی رابطه‌ی مثبت و معناداری با مؤلفه‌های جهت‌گیری عملکردی و جهت‌گیری تسلط از متغیر جهت‌گیری هدف - پیشرفت دارد [۱۱]. نتایج مطالعه‌ی امیری و همکاران (۱۳۹۹) نشان داد که دانشجویان کارشناسی ارشد از قابلیت‌های کارآفرینی بیشتری نسبت به سایر مقاطع تحصیلی برخوردارند [۲۳]. نتایج مطالعات مذکور با یافته‌های این بخش از مطالعه‌ی حاضر ناهمسان است و علت این ناهمسانی احتمالاً می‌تواند با متفاوت بودن جامعه‌ی پژوهش ارتباط داشته باشد.

نتایج پژوهش حاضر بیان کرد که بین خرده‌مقیاس‌های

شاخص کارآفرینی و پرسش‌نامه‌ی هدف-پیشرفت ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود دارد. جهت‌گیری هدف پیشرفت نشان‌دهنده‌ی الگوی منسجمی از باورها، اسنادها و هیجان‌های فرد است که موجب می‌شود فرد به طرق گوناگون، به موقعیت گرایش پیدا کند و در آن حیطه فعالیت کند و در نهایت، پاسخی را ارائه دهد. Culbertson و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهشی تحت عنوان «تقویت کارآفرینی: نقش هدف‌گرایی و خودکارآمدی»، به بررسی وضعیت هدف و پیشرفت و ویژگی‌های کارآفرینی در میان ۱۵۸ دانشجوی کالج پرداختند. نتایج مطالعه‌ی آن‌ها نشان داد که ویژگی‌های انگیزشی در پیگیری فعالیت‌های کارآفرینانه مهم هستند. نتایج همچنین نشان دادند که جهت‌گیری هدف یادگیری و جهت‌گیری هدف اثبات عملکرد ویژگی‌های کارآفرینی را زمانی که با خودکارآمدی بالا همراه باشد، به‌طور فزاینده‌ای افزایش می‌دهد [۱۳]. Uy و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش خود تحت عنوان «روابط با سهام‌داران و جهت‌گیری هدف اجتماعی شرکت‌های تجاری، پیامدهایی برای روان‌شناسی کارآفرینی» با بررسی ۴۲۸۸ نمونه از ۷۲۵ شرکت چینی از سال ۲۰۰۹ تا ۲۰۲۰ بیان کردند که وجود جهت‌گیری هدف اجتماعی در رشد و ارتقای کارآفرینی شرکت‌ها مثبت و مؤثر بوده است. آن‌ها همچنین نشان دادند که میان جهت‌گیری هدف و ارتقای روابط سهام‌داران با شرکت‌ها، ارتباط مؤثری وجود دارد [۲۴]. نتایج پژوهش‌های Culbertson (۲۰۱۱) و همکاران، Uy و همکاران (۲۰۲۲) و سایر پژوهش‌های بررسی‌شده با نتایج حاصل از پژوهش حاضر همسو و هم‌راستا بود [۱۳، ۲۴]. از آنجا که جهت‌گیری هدف روشی برای قضاوت درباره‌ی شایستگی خود و نمایانگر هیجان‌ها، اسنادها و باورهای فرد در موقعیت‌های مختلف است، دانشجویان باید به‌سمتی هدایت شوند که در تعریف شایستگی بر اساس معیارهایی عمل کنند که در آن، هدف از شایستگی رسیدن به فهمی صحیح از مهارت‌ها و همچنین، تلاش برای بالا بردن سطح توانایی‌های شخصی باشد. با توجه به اینکه کارآفرینی از

پژوهش‌های Kırbaşlar و همکاران (۲۰۱۵) و Bell و همکاران (۲۰۰۸) و Barry و همکاران (۲۰۲۰) با نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر همسو بود [۶، ۲۵، ۲۶]. در ارتباط با یافته‌های این بخش از پژوهش، مطالعه‌ای که با نتایج این بخش ناهمسان باشد، یافت نشد.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که رابطه‌ی معناداری بین گرایش به تفکر انتقادی و جهت‌گیری هدف پیشرفت با ویژگی‌های کارآفرینی وجود دارد. با توجه به اینکه آموزش عالی نقش بسیار پررنگی در توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی جامعه ایفا می‌کند و دانشجویان مهم‌ترین بخش سرمایه‌ی انسانی در جامعه‌ی مولد جریان توسعه هستند، ضروری است که آن‌ها از بالاترین سطح تفکر انتقادی و جهت‌گیری هدف پیشرفت تسلطی به‌عنوان عوامل مؤثر در ویژگی‌های کارآفرینی برخوردار باشند. از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به این موضوع اشاره کرد که پژوهشگران این مطالعه وضعیت متغیرها را صرفاً از طریق پرسش‌نامه بررسی کردند و طراحی سؤالات بسته از طریق پرسش‌نامه نمی‌تواند همه‌ی ابعاد پیدا و پنهان تفکر انتقادی، کارآفرینی و جهت‌گیری هدف پیشرفت دانشجویان را تحلیل کند؛ در نتیجه، احتمالاً استفاده از روش پژوهش کیفی از طریق سؤالات باز می‌تواند در روشن‌تر شدن ابعاد مختلف موضوع پژوهش راهگشا باشد. محدودیت دیگر این پژوهش این است که نتایج این پژوهش قابل تعمیم به سایر دانشگاه‌ها نیست و نتیجه‌گیری و سیاست‌گذاری بر اساس نتایج این پژوهش در سطح کلان با محدودیت تعمیم نتایج مواجه است. از دیگر محدودیت‌های این مطالعه مقطعی بودن آن و تکمیل پرسش‌نامه‌ها به‌روش خوداظهاری بود.

قدردانی

این پژوهش حاصل طرح پایان‌نامه‌ی دانشجوی رشته‌ی پزشکی

طریق آموزش رسمی و ایجاد تجربیات کارآفرینانه قابل آموزش است، این امر به افزایش برنامه‌های آموزش کارآفرینی در همه‌ی سطوح آموزشی ابتدایی، متوسطه و دانشگاه منجر شده است؛ بنابراین، آنچه در راستای یافته‌های این پژوهش قابل تأکید است، توجه به متغیرهای روان‌شناختی و اجتماعی، از جمله گرایش به تفکر انتقادی و جهت‌گیری هدف پیشرفت در تدوین برنامه‌های آموزشی در آموزش کارآفرینی است [۸]. در ارتباط با یافته‌های این بخش از پژوهش، مطالعه‌ای که با نتایج این بخش ناهمسان باشد، یافت نشد.

نتایج پژوهش حاضر بیان کرد که بین خرده‌مقیاس‌های شاخص کارآفرینی و گرایش به تفکر انتقادی ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود دارد. Kırbaşlar و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهش خود تحت عنوان «تأثیر گرایش تفکر انتقادی بر سطوح کارآفرینی» به بررسی ۵۴۸ دانشجوی تربیت معلم در رشته‌های علوم زیستی، دبستان، ریاضی، علوم اجتماعی و علوم تربیتی پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که بین خرده‌مقیاس‌های شاخص ویژگی‌های کارآفرینی و گرایش به تفکر انتقادی هم‌بستگی مثبت وجود دارد. مشاهده شده است که گرایش‌های تفکر انتقادی بر سطوح کارآفرینی تأثیر بسزایی دارند. تفاوت‌های آماری معنی‌داری در متغیرهای جنسیت، دبیرستان و گروه آموزشی نیز وجود دارد [۶]. به‌طور کلی، تفکر انتقادی یکی از مباحث رایج در زمینه‌ی ارتقای سطح مهارت‌های دانشجویان است که نقشی محوری در تصمیم‌گیری و حل مسئله دارد. نتایج بسیاری از پژوهش‌ها نشان می‌دهد که تفکر انتقادی به‌عنوان روشی معتبر در تفکر و گرایش به تفکر انتقادی در موفقیت‌های فردی و اجتماعی نقش مؤثری دارد [۷]. Bell و همکاران (۲۰۰۸) در پژوهش خود تحت عنوان «استفاده از یادگیری مبتنی بر مشکل در دوره‌ی برنامه‌ریزی کسب‌وکار کارآفرینی» بیان کردند که مهارت و گرایش‌های تفکر انتقادی در افزایش قابلیت‌های کارآفرینی تأثیرگذار است [۲۵].

تضاد در منافع

تمام نویسندگان این مطالعه اظهار می‌دارند که با هیچ فرد و سازمانی هیچ گونه تعارض منافع ندارند.

مصوب معاونت آموزشی و پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی آبادان با کد اخلاق ۰۹۳.۱۴۰۰. REC. ABADANUMS. IR است. از تمام دانشجویانی که در این مطالعه مشارکت کردند، نهایت قدردانی را داریم.

References

1. Panahi H, Motie H, Panahi A. Investigating the Impact of Supportive Policies on Entrepreneurial Intention of Students. Education and Management of Entrepreneurship 2023; 2(1): 41-58 (Persian).
2. Gurung A. Makers: The New Industrial Revolution. Competitiveness Review 2014; 24(2): 147-9.
3. Hosseinzadeh F, Imani R, Chekeni AM, Anvari H, Gh R, Heidari-Soureshjani R. Entrepreneurship in Nursing: a literature review. J Med Edu Dev 2023; 18(1): 359-78 (Persian).
4. Halim MA, Muda S, Amin WA. The measurement of entrepreneurial personality and business performance in Terengganu creative industry. International Journal of Business and Management 2011; 6(6): 183.
5. Sharifi O, Asady A, Rezaei RI, Adeli M. University Educated Women's Entrepreneurs. Women Studies 2010; 1(1): 72-106 (Persian).
6. Kırbaşlar M, Özsoy-Güneş Z. The Effect of Critical Thinking Disposition on Entrepreneurship Levels: A Study on Future Teachers. Procedia - Social and Behavioral Sciences 2015; 174: 199-207.
7. Yadegari R, Abbasi E, Ashrafi M, Azma F. Impact of Managerial Entrepreneurial Characteristics on Innovative Behavior and Critical Thinking (Case Study: Islamic Azad University Incubator Center of Technology Units). Journal of Innovation and Creativity in Human Science 2019; 9(2): 53-76 (Persian).
8. Azizi SM, Zare H, Almasi H. The Correlation of Critical Thinking Disposition and Achievement Goal Orientation with Student Entrepreneurial Characteristics. Iranian Journal of Medical Education 2016; 16: 200-9 (Persian).
9. Popil I. Promotion of critical thinking by using case studies as teaching method. Nurse Educ Today 2011; 31(2): 204-7.
10. Yin Y, Yang L, Liu B. Analysis on Entrepreneurship Psychology of Preschool Education Students With Entrepreneurial Intention. Frontiers in Psychology 2020; 11:1559.
11. Bahmaei J, Pahlavanzadeh B, Abdolahi Arpanahi Z, Kharazinejad E, Jafarpourian M. Investigating the Relationship between Goal Orientation and Academic Status in Students of Abadan University of Medical Sciences in 2022-2023. J Health Res Commun 2023; 9(1): 26-37 (Persian)
12. Narimani M, Rahimzadegan S. The investigation of relationship between identity) emerging adulthood), integrative self-knowledge, and academic help seeking behavior among female senior students in high school in Urmia. Journal of Educational Psychology Studies 2020; 17(38): 47-66 (Persian).
13. Culbertson SS, Smith MR, Leiva PI. Enhancing entrepreneurship: The role of goal orientation and self-efficacy. Journal of Career Assessment 2011; 19(2): 115-29.
14. barani s, Rashnavadi Y, Nosrat Panah R, Atashi G. The Effect of Learning Orientation and Business Model Innovation on the Start-ups' Entrepreneurial Performance. Innovation Management in Defensive Organizations 2022;5(4):59-80 (Persian).
15. Ganjali Z, Bagherimajd R. The effect of individual entrepreneurship orientation on entrepreneurial behavior with the mediating role of entrepreneurial intention in post-graduate engineering students. Journal of Entrepreneurship Development 2021; 13(4): 521-40 (Persian).
16. Mukaka MM. Statistics corner: A guide to appropriate use of correlation coefficient in medical research. Malawi Med J 2012; 24(3): 69-71.
17. Talebi MA, Omidvar Faz M. Investigating the relationship between the media literacy level and critical thinking and social skills among students of the Payame Noor University of Birjand. rahpooye

- Ertebatat -o farhang 2022; 1(2): 21-30 (Persian).
18. Lotfi A, Rezvani A, Ajam A. The Role of Creative Educational Atmosphere on Critical Thinking among Students of Qaen Nursing and Midwifery Faculty. Educational Development of Judishapur 2020; 11(2): 106-18 (Persian).
 19. Nahvi A, Valipour Khajegheyasi R, Rafiei A, Lotfizadeh A. Critical thinking skills and tendency to critical thinking of dental students of Mazandaran University of Medical Sciences in virtual education courses in year 2020-2021. J Res Dent Sci 2022; 19(3): 210-7 (Persian).
 20. Vahdat R, Zeinali A, Ahmadi Doyran Z. Relationship between Critical Thinking Dispositions and academic achievement in Urmia secondary school students. Nursing and Midwifery Journal 2012; 10(1) (Persian).
 21. Kianpour M, Memar S, Khojasteh S. The Situation of Tendency towards Critical Thinking in Students of the University of Isfahan and Some Factors Related to It. Journal of Applied Sociology 2014; 25(2): 117-38 (Persian).
 22. Sookhtanlou M. Analysis of Gender Differences on the Tendency to Entrepreneurship of Agricultural Students (Case Study: University of Mohaghegh Ardabili). jea 2018; 4(8): 13-22 (Persian).
 23. Amiri M, Abedi Sarvestani A, Shahraki M. Investigating the Relationship between Academic Motivation and Entrepreneurial Capabilities among Students. Journal of Studies in Entrepreneurship and Sustainable Agricultural Development 2020; 7(3): 65-78 (Persian).
 24. Uy MA, Sun S, Foo MD. Affect spin, entrepreneurs' well-being, and venture goal progress: The moderating role of goal orientation. Journal of Business Venturing 2017; 32(4): 443-60.
 25. Bell JR. Utilization of problem-based learning in an entrepreneurship business planning course. New England Journal of Entrepreneurship 2008; 11(1): 53-62.
 26. Barry A, Parvan K, Jabbarzadeh Tabrizi f, Sarbakhsh P, Safa B, Allahbakhshian A. Critical thinking in nursing students and its relationship with professional self-concept and relevant factors. Res Dev Med Educ 2020; 9(1): 7